# Was Payment Made?

Q In my *yeshiva*, there is a *madrich* who is the middleman between a laundromat and students; he pays the laundromat and is reimbursed by us. He keeps a ledger of how much we owe, and we usually pay after they return the laundry. He then crosses out the entry in the ledger. Recently, I used the system and although I am sure that I paid, he did not erase the debt. (I think the ledger was not available when I paid.) He is certain that I did not pay. Must I pay a second time, as he requests?
I am asking this with my *madrich's* blessing. While we may work things out on our own, we want to know the *halacha*.

**1. שולחן ערוך חושן משפט סי' עה סע' ט**
"מנה לי בידך שהלויתיך או שהפקדתי בידך", והלה אומר: "איני יודע אם הלויתני או אם הפקדת בידי", ישבע היסת שאינו יודע, ופטור; ואם בא לצאת ידי שמים, ישלם. ואפילו אם טען תחלה טענת ברי, "אין לך בידי", וכשחייבוהו לישבע היסת, חזר וטען: "איני יודע אם הלויתני או אם הפקדת אצלי", נשבע היסת שאינו יודע, ופטור. "מנה לי בידך שהלויתיך או שהפקדתי בידך", והלה אומר: "יודע אני שהלויתני מנה או שהפקדת אצלי ואיני יודע אם החזרתי לך אם לאו", חייב לשלם, ואין התובע צריך לישבע אפילו שבועת היסת.

**2. שולחן ערוך חושן משפט סי' ע סע' א,**
א] המלוה את חבירו בעדים, בלא קנין ובלא שטר, אין צריך לפרעו בעדים, אלא נאמן בשבועת היסת, לומר: "פרעתיך".

ג] אמר לו: "אל תפרעני אלא בעדים", בין שאמר לו בשעת הלואה, בין שאמר לו אחר שהלוהו, צריך לפרעו בעדים. ואם אמר שפרעו שלא בעדים, אינו נאמן, והמלוה גובה ממנו בלא שבועה.

**3. שולחן ערוך חושן משפט סי' סט סע' ב**
(אפילו) נתקיים בבית דין שהוא כתב ידו, אין לו אלא דין מלוה על פה בעדים, ואינו גובה לא מן היורשים ולא מן הלקוחות, אלא ממנו, אם הודה שלא פרע. אבל אם טוען: "פרעתי", נאמן, ונשבע היסת ונפטר. ואינו יכול לומר: "שטרך בידי מאי בעי", שאינו חושש להניחו בידו, כיון שאינו שטר גמור; ואם מודה לו מקצת, נשבע שבועה דאורייתא. ואם כפר ואמר שאינו כתב ידו, אם נתקיים בבית דין, או שעדים מעידים שהוא כתב ידו, הוחזק כפרן, ומשלם. ואם לאו, נשבע היסת, ונפטר. הגה: ויש אומרים דאינו יכול לומר: "פרעתי" על כתיבת ידו. ואין לדיין בזה אלא מה שעיניו רואות.

**4. שולחן ערוך חושן משפט סי' עה סע' ז**
"מנה לי בידך"; "אין לך בידי כלום", או שטען: "יש לי בידך כנגדו כסות או כלים", או שאמר: "אמת, היה לך בידי, אבל אתה מחלתו או נתתו לי במתנה", כיון שכופר בכל, פטור משבועת התורה ונשבע היסת.